

Szoknya - feltehetően Thurzó Erzsébet ruhatárából

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	62.69.1
Készítés ideje:	1640 KÖRÜL
Készítés helye:	Magyarország; Itália
Anyag:	nyírott láncbársony
Technika:	applikált fémfonalas domború hímzés; igazgyöngyökkel díszített
Méretek:	hosszúság: 103 cm szélesség: 394 cm

Az egykor ráncolva viselt szoknya hét és fél teljes anyagszélességből összeállított. Szétfejtett állapota miatt a szoknya egykori formáját csupán rekonstruálhatjuk: a két keskeny oldal elől záródott, a hímzés szélességében sima, míg körben sűrűn, a halcsontos vállfűző bőségéhez igazodva berakták. A rakások mélysége, sűrűsége és iránya azonban sajnos ma már nem határozható meg. Hasonló, lapokból szabott „kerek aljú” szoknya az Esterházy-kincstár fekete és kék bársonyszoknyája is (ltsz. 52.2854 52.2855.). Nagyobb léptékű virágbokrok és kisebb virágtövek váltakozásából komponált hímzés díszíti a szoknyát körben, az öltözék fele magasságáig. A virágbokrok közepén egymásra helyezett tengelyt alkot az akantuszvirág, rajta zárt gránátalma, melyet nyitott gránátalmával tetézt akantuszvirág motívuma zár. A palmettából kacsos, szívdomú levelekkel kísért ívelt tulipánágak hajlanak mindkét oldalra. A virágbokor fölött számrhátívben hajló, liliumokból kinövő ág lebeg, csúcsán szegfűvel. A kisebb motívum szívből kinövő virágtő: levelektől kísért tulipánok és gránátalmák egymásra helyezett tengelyét nyitott gránátalma zárja. Fölötte kisebb léptékű, levelekből induló, kacsos, csúcsíves száron tulipán lebeg. A szoknya mindkét összezáródó oldalán hasonló motívumokból és módon komponált, kisebb léptékű virágbokrok és virágtövek váltakoznak: akantuszvirág, ráhelyezett zárt gránátalma, majd ezen egy újabb akantuszvirág alkotja a mustra tengelyét. A virágokból kinövő, visszahajló kacsok tulipánt ölelnek körül. A szívből és ráhelyezett gránátalmából álló virágtöböl kétfelé kacsok nyúlnak ki. Eltérő, de az előbbiekkal harmonizáló két elejének sarokmotívuma is: diagonális tengelyen a virágbokor motívumai, a sarokban volutás kitöltéssel. A függőleges tengelyű, kétoldalt ívelt ágakkal hajló virágbokor jellegzetesen reneszánsz motívum, késő reneszánsz magyar vászonhímzéseken (úrihímzés) gyakran előfordul, hasonló, egy tengelyre fűzött gránátalmákat kétoldalra hajló levelekkel a Thököly-címeres ágyterítőn (ltsz. 52.2799.1) láthatunk. Hasonló díszviseletben az Esterházy család több hölgytagját is megörökítették: így Esterházy Pál első feleségét, Esterházy Orsolyát, gyöngyös, vörös szoknyát hord egészalakos portréján Esterházy Ferenc felesége, Thököly Katalin (MNM TKCs, ltsz.: 1555.) és Esterházy Pálné Thököly Éva is (ld. [itt](#)).

A szoknyát elsőként a fraknói Esterházy-kincstár 1641. évi inventáriuma említi: *Az Asszony ő naga' Ruhaia Egi vörös Giongios bársony Szoknia vállastul.*

Irodalom

- Katona Edit, Tompos Lilla: *Gyöngy az úri és népi öltözködésben*. Cser Kiadó, Budapest, 2016[2015]. - Nr. 51.
- Szerk.: Pásztor Emese: *Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 20.
- Radvánszky Béla: *Magyar családélet és háztartás a XVI-XVII. században. I. (Reprint)*. Helikon Kiadó, Budapest, 1986. - 153. kép
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 135.
- Höllrigl József: *Magyar viselettörténeti kállítás. Leíró lajstrom*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1938. - p. 15. Nr. 8.

